

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра права

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова вченої ради
30.10.2023
протокол № 11, п. 04

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ від 31.10.2023 № 165

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ/
LEGAL REGULATION OF TOURIST ACTIVITY**

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«бакалавр» /	bachelor
Галузь знань	24 Сфера обслуговування/	Service sector
Спеціальність	242 Туризм і рекреація	Tourism and Recreation
Освітня програма	Туризм і рекреація	Tourism and Recreation

Розробник: Хом'яченко Світлана, кандидат юридичних наук, доцент

Гарант освітньої програми Туризм і рекреація - Онищук Наталія, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи ВТЕІ ДТЕУ

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри права від 02.10.2023 протокол № 12; на засіданні вченої ради факультету економіки, менеджменту та права від 13.10.2023 протокол №8

Рецензенти:

Бахновська Ірина, кандидат юридичних наук, доцент.

Піп'як Микола, кандидат юридичних наук, доцент, Генеральний директор юридичної фірми «Піп'як, Міллер та партнери».

Редактор: Фатєєва Т.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 27.11.2023 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,04.
Обл.-вид. арк. 0,86. Тираж 2. Зам. № 545.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ:

Мета вивчення дисципліни.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування здобувачами вищої освіти теоретичних знань про систему правового регулювання туристичної діяльності в Україні, а також навичок роботи з нормативно-правовими актами, що становлять цю систему; це сприятиме підготовці висококваліфікованого фахівця з туризму, який буде спроможний використовувати набуті знання у майбутній професійній діяльності.

Результати вивчення навчальної дисципліни її місце в освітньому процесі. Результатом вивчення навчальної дисципліни «Правове регулювання туристичної діяльності» є формування комплексу компетентностей:

- **інтегральна компетентність:**

Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

- **загальні компетентності:**

К4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

К7. Здатність працювати в міжнародному контексті.

К10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

- **фахові компетентності:**

К15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

К16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

К17. Здатність аналізувати рекреаційно туристичний потенціал територій.

К22. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

К 23. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах.

К29. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Правове регулювання туристичної діяльності» полягають:

ПР1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПР10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПР19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

ПР21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів, базується на вивченні такої нормативної дисципліни, як «Правознавство».

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Здобувачі вищої освіти, які повністю виконали програму дисципліни та набрали достатню кількість балів, отримують підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання (згідно з Положенням Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти №12 від 07.02.2022).

У разі, якщо здобувач вищої освіти бажає поліпшити свою оцінку, або не набрав 75 балів, він складає екзамен з усієї програми навчальної дисципліни у вигляді письмового опитування знань згідно завдань встановленого зразка.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці. Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового (семестрового) контролю, має право звернутися із проханням переглянути оцінку, одержану на екзамені (згідно Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів №32 від 07.02.2022.

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл (тематичний план)

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них			
		лекції	практичні	СРС	
Тема 1. Туристична діяльність як об'єкт правового регулювання в Україні	10	2	2	6	УО, КТ, Т, ПО, ОР, СЗ
Тема 2. Міжнародно-правові засади регулювання туристичної діяльності	14	2	2	10	УО, КТ, ОРСЗ, Т, ПО
Тема 3. Учасники туристичних правовідносин	14	2	2	10	УО, КТ, ОРСЗ, СУН, Т, ПО
Тема 4. Організаційно-правові засади туристичної діяльності	14	2	2	10	УО, КТ, ОРСЗ, СУН
Тема 5. Туристичні формальності та безпека туризму	10	2	2	6	УО, КТ, ОРСЗ, СУН
Тема 6. Правове регулювання порядку виїзду з України з метою туризму	14	2	2	10	УО, КТ, ОРСЗ, СУН
Тема 7. Правове регулювання порядку в'їзду в Україну з метою туризму	14	2	2	10	УО, КТ, ОРСЗ, СУН
Тема 8. Правове забезпечення страхування в туристичній діяльності	14	2	2	10	УО, КТ, ОРСЗ, СУН, Т, ПО
Тема 9. Договірні відносини в сфері туризму	14	2	2	10	УО, КТ, СУН, Т, ПО
Тема 10. Правове регулювання окремих видів туризму	10	2	2	6	УО, КТ, ОРСЗ, СУН
Тема 11. Правове регулювання оподаткування суб'єктів туристичної діяльності	14	2	2	10	УО, ОРСЗ, СУН, Т, ПО
Тема 12. Правові засади здійснення державного нагляду (контролю) у сфері туристичної діяльності	14	2	2	10	УО, КТ, Т, ОРСЗ, СУН
Тема 13. Юридична відповідальність за порушення законодавства України про туризм	10	2	2	6	УО, КТ, Т, ОРСЗ, СУН.
Тема 14. Правові аспекти співробітництва України з Європейським Союзом у сфері туризму	14	2	2	10	УО, КТ, ОРСЗ, СУН, Т, ПО
Всього	180/6	28	28	124	
Підсумковий контроль – екзамен					

Умовні позначення: УО – усне опитування; Т - тестування; СУН – система управління навчанням в системі Moodle; КТ – комп'ютерне тестування; ОРСЗ – оцінка розв'язання ситуаційної задачі; ПО – письмове опитування; Р – реферат; ІЗ – індивідуальне завдання; ППЗ – перевірка практичних завдань.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Зміст дисципліни (теми програми).

Тема 1. Туристична діяльність як об'єкт правового регулювання в Україні

Виникнення та етапи розвитку туристичної діяльності. Зміст поняття «туристична діяльність». Ознаки туристичної діяльності. Конституційні засади правового регулювання туристичної діяльності. Понятійний апарат у сфері туризму за законодавством України. Державна підтримка розвитку туризму в Україні. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року та план заходів по її реалізації. Регіональні програми розвитку туризму. Закон України «Про туризм» як спеціальний нормативно-правовий акт. Значення підзаконних нормативно-правових актів у сфері правового регулювання туристичної діяльності в Україні.

Тема 2. Міжнародно-правові засади регулювання туристичної діяльності

Міжнародні туристичні організації. Міжнародно-правові акти у сфері туризму. Поняття міжнародного стандарту з туризму. Імплементация норм міжнародного права у національне законодавство України про туризм. Правові основи євроінтеграційних процесів України. Гармонізація законодавства України про туризм з нормами Європейського Союзу. Основні напрями співпраці України з державами-членами Європейського Союзу в галузі туризму.

Тема 3. Учасники туристичних правовідносин

Поняття та структура туристичних правовідносин. Загальна характеристика учасників туристичних правовідносин: поняття, склад та їх правовий статус (суб'єктивні права, свободи і юридичні обов'язки; правові принципи і юридичні гарантії; законні інтереси; правосуб'єктність; юридична відповідальність). Органи державної влади загальної та спеціальної компетенції, що здійснюють регулювання в сфері туризму. Координаційна рада з питань туристичної діяльності. Рада туристичних міст і регіонів. Органи місцевого самоврядування в системі управління регіональним розвитком туризму.

Фахівці туристичного супроводу. Громадські туристичні організації: правові засади створення та функціонування. Туристи як суб'єкти туристичних правовідносин (суб'єктивні права, свободи, юридичні обов'язки). Туристи як споживачі туристичних послуг. Право споживачів на отримання інформації про об'єкти туристичної інфраструктури.

Тема 4. Організаційно-правові засади туристичної діяльності

Сутність організаційно-правового регулювання туристичної діяльності.

Ліцензування туристичної діяльності. Законодавство України, що встановлює вимоги до провадження туроператорської та турагентської діяльності. Органи ліцензування туроператорської діяльності. Перелік документів, які додаються до заяви про видачу ліцензії для туроператорської діяльності. Ліцензійні умови провадження туроператорської діяльності.

Об'єкти оцінки відповідності в туристичній галузі. Обов'язкова й добровільна сертифікація. Міжнародні та національні стандарти сфери туризму.

Категоризація об'єктів туристичної інфраструктури. Правове регулювання процедури встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що надають послуги з тимчасового розміщення (проживання). Міжнародні системи класифікації готелів.

Тема 5. Туристичні формальності та безпека туризму

Поняття формальностей у туризмі, їх види та загальна характеристика, правові засади дотримання. Державне регулювання туристичних формальностей. Способи державного регулювання формальностей у сфері туризму. Загальні положення забезпечення безпеки туризму. Види ризиків у сфері туризму та правові заходи їх запобігання. Порядок здійснення рятувальних заходів на об'єктах туристичних відвідувань. Фінансові гарантії відповідальності туроператора та турагента як запобіжний захід фінансової безпеки. Захист інтересів українських туристів за межами України.

Тема 6. Правове регулювання порядку виїзду з України з метою туризму

Право на свободу туристичних подорожей та Шенгенський простір. Візовий та безвізовий режими перетину державного кордону. Порядок здійснення права громадян України на виїзд за кордон і в'їзд в Україну, правове регулювання оформлення документів для за-рубіжних поїздок. Особливості правового регулювання виїзду дітей за кордон на відпочинок і оздоровлення.

Тема 7. Правове регулювання порядку в'їзду в Україну з метою туризму

Загальні правила в'їзду іноземців та осіб без громадянства в Україну, їх виїзду з України і транзитного проїзду через її територію. Правове регулювання порядку оформлення візових документів для в'їзду в Україну. Правові наслідки порушення законодавства України іноземцями та особами без громадянства, а також юридичними й фізичними особами, які їх приймають чи надають їм послуги.

Тема 8. Правове забезпечення страхування в туристичній діяльності

Поняття страхового полісу в туризмі за законодавством України. Правові засади укладення договору страхування в туризмі, його основні елементи. Основні види страхування й особливості правового регулювання в туризмі: обов'язкове медичне страхування туристів та страхування від нещасного випадку; страхування цивільної відповідальності туриста; страхування відповідальності суб'єкта туристичної діяльності; майнове страхування – страхування багажу туриста під час подорожі; страхування анулювання договору про туристичне обслуговування з поважних причин; обов'язкове страхування автоцивільної відповідальності за кордоном – «Зелена картка»; інші види страхування.

Тема 9. Договірні відносини в сфері туризму

Загальні умови укладення договорів у сфері туризму. Правові засади укладення договору на туристичне обслуговування, права та обов'язки сторін. Відповідальність за невиконання договірних зобов'язань. Правові підстави укладення агентського договору, його особливості. Межі відповідальності сторін за посередницьким договором.

Договори морського, автомобільного, авіаційного перевезення. Договірне регулювання надання послуг з тимчасового розміщення. Договір комерційної концесії та договір франчайзингу в сфері туризму. Інші види договорів у сфері туризму за законодавством України. Організаційно-правові засади сільського туризму.

Тема 10. Правове регулювання окремих видів туризму

Основні види туризму за законодавством України. Морські й річкові круїзи: поняття та види. Організація та обслуговування морських і річкових подорожей. Порядок здійснення річкових круїзів. Правові основи здійснення морських круїзів. Поняття договору морського круїзу. Договір морського агентування. Договір чартеру (фрахтування) суден на певний час. Договір лізингу судна. Договір морського страхування. Відповідальність організаторів круїзу. Міжнародний досвід правового регламентування розвитку екологічного туризму.

Тема 11. Правове регулювання оподаткування суб'єктів туристичної діяльності

Система законодавства про оподаткування суб'єктів туристичної діяльності в Україні. Суб'єкти туристичної діяльності – платники податків. Загальнодержавні податки і збори, особливості їх правового регулювання в туристичній галузі. База оподаткування. Розмір ставки податку. Місцеві податки і збори, особливості їх правового регулювання в туризмі.

Тема 12. Правові засади здійснення державного нагляду (контролю) у сфері туристичної діяльності

Загальні правила здійснення державного нагляду (контролю) у сфері туристичної діяльності. Органи контролю за діяльністю суб'єктів господарювання в сфері туризму. Контроль за додержанням Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності. Контроль за здійснення туристичного супроводу. Податкові перевірки суб'єктів туристичної діяльності. Перевірки фондів соціального страхування. Перевірки інспекції з праці. Перевірки суб'єктів туристичної діяльності державними органами у сфері захисту прав споживачів.

Тема 13. Юридична відповідальність за порушення законодавства України про туризм

Види порушень законодавства України в галузі туризму: загальні положення. Види юридичної відповідальності за правопорушення у сфері туризму. Кримінальна відповідальність у сфері туризму. Адміністративні правопорушення та відповідальність за їх вчинення. Цивільно-правова відповідальність: загальні положення. Забезпечення виконання зобов'язань. Правові наслідки порушення зобов'язання. Відповідальність за порушення зобов'язання. Дисциплінарна відповідальність у сфері туризму. Господарсько-правова відповідальність.

Тема 14. Правові аспекти співробітництва України з Європейським Союзом у сфері туризму

Правові основи євроінтеграційних процесів України та адаптація законодавства до норм Європейського Союзу. Гармонізація законодавства України про туризм з нормами Європейського Союзу. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і ЄС та їх державами - членами. Основні напрями співпраці України з державами членами ЄС у галузі туризму. Інститути громадянського суспільства та євроінтеграційні процеси України: правові основи.

Структура навчальної дисципліни.

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год
1	2	3
<p>Знати: зміст поняття «туристична діяльність»; регіональні програми розвитку туризму.</p> <p>Вміти: розкрити Конституційні засади правового регулювання туристичної діяльності.</p>	<p>Тема № 1 Туристична діяльність як об'єкт правового регулювання в Україні Лекція № 1 План лекції 1. Зміст поняття «туристична діяльність». 2. Конституційні засади правового регулювання туристичної діяльності. 3. Строки в сімейному праві.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4 Додаткові: 1, 2, 3 Інтернет-ресурси: 1, 2.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. 1. Виникнення та етапи розвитку туристичної діяльності. 2. Понятійний апарат у сфері туризму за законодавством України. 3. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року та план заходів по її реалізації.</p>	6
	<p>Практичне заняття № 1 Питання 1. Ознаки туристичної діяльності. 2. Державна підтримка розвитку туризму в Україні. 3. Регіональні програми розвитку туризму. 4. Закон України «Про туризм» як спеціальний нормативно-правовий акт.</p>	2
<p>Знати: міжнародно-правові акти у сфері туризму.</p> <p>Вміти: охарактеризувати міжнародно-правові аспекти регулювання торгівлі туристичними послугами.</p>	<p>Тема № 2. Міжнародно-правові засади регулювання туристичної діяльності Лекція № 2 План лекції 1. Міжнародні туристичні організації. 2. Міжнародно-правові акти у сфері туризму. 3. Поняття міжнародного стандарту з туризму.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4 Додаткові: 1 Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 4.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. 1. Основні напрями співпраці України з державами-членами Європейського Союзу в галузі туризму. 2. Міжнародно-правові аспекти становлення і розвитку екоспейс-туризму.</p>	10
	<p>Практичне заняття № 2</p>	2

	<p>Питання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Імплементация норм міжнародного права у національне законодавство України про туризм. 2. Правові основи євроінтеграційних процесів України. 3. Міжнародно-правові аспекти регулювання торгівлі туристичними послугами. 	
<p>Знати: органи державної влади загальної та спеціальної компетенції, що здійснюють регулювання в сфері туризму.</p> <p>Вміти: охарактеризувати право споживачів на отримання інформації про об'єкти туристичної інфраструктури.</p>	<p>Тема № 3. Учасники туристичних правовідносин Лекція № 3 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика учасників туристичних правовідносин: поняття, склад та їх правовий статус (суб'єктивні права, свободи і юридичні обов'язки; правові принципи і юридичні гарантії; законні інтереси; правосуб'єктність; юридична відповідальність). 2. Органи державної влади загальної та спеціальної компетенції, що здійснюють регулювання в сфері туризму. 3. Туристи як суб'єкти туристичних правовідносин (суб'єктивні права, свободи, юридичні обов'язки). <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4 Додаткові: 1 Інтернет-ресурси: 1, 2.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фахівці туристичного супроводу. 2. Громадські туристичні організації: правові засади створення та функціонування. 3. Право споживачів на отримання інформації про об'єкти туристичної інфраструктури. 	10
	<p>Практичне заняття № 3 Питання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та структура туристичних правовідносин. 2. Органи місцевого самоврядування в системі управління регіональним розвитком туризму. 3. Туристи як споживачі туристичних послуг. 	2
<p>Знати: ліцензійні умови провадження туropolітаторської діяльності.</p> <p>Вміти: охарактеризувати законодавство України, що встановлює вимоги до провадження туropolітаторської</p>	<p>Тема № 4 Організаційно-правові засади туристичної діяльності Лекція № 4 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність організаційно-правового регулювання туристичної діяльності. 2. Ліцензування туристичної діяльності. 3. Об'єкти оцінки відповідності в туристичній галузі. <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4 Додаткові: 1,4 Інтернет-ресурси: 3, 4.</p>	2

та турагентської діяльності.	Самостійна робота студентів. 1. Перелік документів, які додаються до заяви про видачу ліцензії для туроператорської діяльності. 2. Ліцензійні умови провадження туроператорської діяльності. 3. Міжнародні системи класифікації готелів.	10
	Практичне заняття № 4 Питання 1. Законодавство України, що встановлює вимоги до провадження туроператорської та турагентської діяльності. 2. Органи ліцензування туроператорської діяльності. 3. Міжнародні та національні стандарти сфери туризму. 4. Правове регулювання процедури встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що надають послуги з тимчасового розміщення (проживання).	2
Знати: поняття формальностей у туризмі, їх види та загальна характеристика, правові засади дотримання. Вміти: розкрити фінансові гарантії відповідальності туроператора та турагента як запобіжний захід фінансової безпеки.	Тема № 5 Туристичні формальності та безпека туризму Лекція № 5 План лекції 1. Поняття формальностей у туризмі, їх види та загальна характеристика, правові засади дотримання. 2. Способи державного регулювання формальностей у сфері туризму. 3. Захист інтересів українських туристів за межами України. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4 Додаткові: 1 Інтернет-ресурси: 1, 4, 5.	2
	Самостійна робота студентів. 1. Загальні положення забезпечення безпеки туризму. 2. Порядок здійснення рятувальних заходів на об'єктах туристичних відвідувань.	6
	Практичне заняття № 5 Питання 1. Державне регулювання туристичних формальностей. 2. Види ризиків у сфері туризму та правові заходи їх запобігання. 3. Фінансові гарантії відповідальності туроператора та турагента як запобіжний захід фінансової безпеки.	2
Знати: особливості правового регулювання виїзду дітей за кордон на	Тема № 6 Правове регулювання порядку виїзду з України з метою туризму Лекція № 6 План лекції 1. Право на свободу туристичних подорожей та Шенгенський простір.	2

<p>відпочинок і оздоровлення. Вміти: охарактеризувати порядок здійснення права громадян України на виїзд за кордон і в'їзд в Україну, правове регулювання оформлення документів для зарубіжних поїздок.</p>	<p>2. Особливості правового регулювання виїзду дітей за кордон на відпочинок і оздоровлення. 3. Заборона на виїзд з країни іноземцю та особі без громадянства. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4 Додаткові: 1 Інтернет-ресурси:2, 4.</p>	
	<p>Самостійна робота студентів. 1. Виїзд з України групи дітей з метою туризму.</p>	10
	<p>Практичне заняття № 6 Питання 1. Візовий та безвізовий режими перетину державного кордону. 2. Порядок здійснення права громадян України на виїзд за кордон і в'їзд в Україну, правове регулювання оформлення документів для зарубіжних поїздок.</p>	2
<p>Знати: загальні правила в'їзду іноземців та осіб без громадянства в Україну, їх виїзду з України і транзитного проїзду через її територію. Вміти: охарактеризувати особливості правового регулювання перебування іноземців та осіб без громадянства в Україні.</p>	<p>Тема № 7 Правове регулювання порядку в'їзду в Україну з метою туризму Лекція № 7 План лекції 1. Загальні правила в'їзду іноземців та осіб без громадянства в Україну, їх виїзду з України і транзитного проїзду через її територію. 2. Правове регулювання порядку оформлення візових документів для в'їзду в Україну. 3. Продовження строку перебування на території України (обчислення дозволеного строку перебування). Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4 Додаткові: 1 Інтернет-ресурси:3, 4.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. 1. Оформлення віз для в'їзду в Україну і транзитний проїзд через її територію. 2. Угоди про безвіз між Україною та іншими країнами.</p>	10
	<p>Практичне заняття № 7 Питання 1. Особливості правового регулювання перебування іноземців та осіб без громадянства в Україні. 2. Правові наслідки порушення законодавства України іноземцями та особами без громадянства, а також юридичними й фізичними особами, які їх приймають чи надають їм послуги.</p>	2
<p>Знати: основні види страхування й особливості правового</p>	<p>Тема № 8 Правове забезпечення страхування в туристичній діяльності Лекція № 8 План лекції 1. Поняття страхового полісу в туризмі за законодавством України.</p>	2

<p>регулювання в туризмі. Вміти: надати загальну характеристику страхування анулювання договору про туристичне обслуговування з поважних причин; обов'язкове страхування автоцивільної відповідальності за кордоном – «Зелена картка»; інші види страхування.</p>	<p>2. Правові засади укладення договору страхування в туризмі, його основні елементи. 3. Обов'язкове медичне страхування туристів та страхування від нещасного випадку. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4 Додаткові: 1 Інтернет-ресурси: 1, 3.</p>	
	<p>Самостійна робота студентів. 1. Страхування відповідальності суб'єкта туристичної діяльності. 2. Майнове страхування – страхування багажу туриста під час подорожі.</p>	10
	<p>Практичне заняття № 8 Питання 1. Основні види страхування й особливості правового регулювання в туризмі. 2. Страхування цивільної відповідальності туриста. 3. Страхування анулювання договору про туристичне обслуговування з поважних причин; обов'язкове страхування автоцивільної відповідальності за кордоном – «Зелена картка»; інші види страхування.</p>	2
<p>Знати: загальні умови укладення договорів у сфері туризму. Вміти: охарактеризувати правові підстави укладення агентського договору, його особливості; договір комерційної концесії та договір франчайзингу в сфері туризму.</p>	<p>Тема № 9 Договірні відносини в сфері туризму Лекція № 9 План лекції 1. Загальні умови укладення договорів у сфері туризму. 2. Правові підстави укладення агентського договору, його особливості. 3. Договір комерційної концесії та договір франчайзингу в сфері туризму. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4 Додаткові: 1 Інтернет-ресурси: 3, 4.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. 1. Договірне регулювання надання послуг з тимчасового розміщення. 2. Організаційно-правові засади сільського туризму.</p>	10
	<p>Практичне заняття № 9 Питання 1. Правові засади укладення договору на туристичне обслуговування, права та обов'язки сторін. 2. Відповідальність за невиконання договірних зобов'язань. Межі відповідальності сторін за посередницьким договором. 3. Договори морського, автомобільного, авіаційного перевезення.</p>	2

<p>Знати: основні види туризму за законодавством України.</p> <p>Вміти: розкрити морські й річкові круїзи: поняття та види; порядок здійснення річкових круїзів; правові основи здійснення морських круїзів.</p>	<p>Тема № 10 Правове регулювання окремих видів туризму Лекція № 10 План лекції 1. Основні види туризму за законодавством України. 2. Морські й річкові круїзи: поняття та види. 3. Міжнародний досвід правового регламентування розвитку екологічного туризму. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4 Додаткові: 1 Інтернет-ресурси: 1, 4.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. 1. Організація та обслуговування морських і річкових подорожей. 2. Порядок здійснення річкових круїзів. 3. Правові основи здійснення морських круїзів. 4. Поняття договору морського круїзу.</p>	6
	<p>Практичне заняття № 10 Питання 1. Договір морського агентування. 2. Договір чартеру (фрахтування) суден на певний час. 3. Договір лізингу судна. 4. Договір морського страхування. Відповідальність організаторів круїзу.</p>	2
<p>Знати: особливості оподаткування суб'єктів туристичної діяльності в Україні.</p> <p>Вміти: охарактеризувати систему законодавства про оподаткування суб'єктів туристичної діяльності в Україні.</p>	<p>Тема № 11 Правове регулювання оподаткування суб'єктів туристичної діяльності Лекція № 11 План лекції 1. Система законодавства про оподаткування суб'єктів туристичної діяльності в Україні. 2. Загальнодержавні податки і збори, особливості їх правового регулювання в туристичній галузі. 3. Місцеві податки і збори, особливості їх правового регулювання в туризмі. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3 Додаткові: 1 Інтернет-ресурси: 1, 2, 3.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. 1. Державне регулювання оподаткування суб'єктів туристичної діяльності. 2. Особливості оподаткування суб'єктів туристичної діяльності в Україні.</p>	10
	<p>Практичне заняття № 11 Питання 1. Суб'єкти туристичної діяльності – платники податків. 2. База оподаткування. Розмір ставки податку. 3. Податкові пільги, особливості їх законодавчого регулювання в туризмі.</p>	2

<p>Знати: загальні правила здійснення державного нагляду (контролю) у сфері туристичної діяльності.</p> <p>Вміти: охарактеризувати контроль за додержанням Ліцензійних умов провадження туropераторської діяльності.</p>	<p>Тема № 12 Правові засади здійснення державного нагляду (контролю) у сфері туристичної діяльності Лекція № 12 План лекції 1. Загальні правила здійснення державного нагляду (контролю) у сфері туристичної діяльності. 2. Контроль за додержанням Ліцензійних умов провадження туropераторської діяльності. 3. Перевірки суб'єктів туристичної діяльності державними органами у сфері захисту прав споживачів.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4 Додаткові: 1 Інтернет-ресурси:3, 4.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. 1. Контроль за здійснення туристичного супроводу. 2. Особливості здійснення державного контролю за суб'єктами туристичної діяльності. 3. Основні принципи державного нагляду (контролю).</p>	10
	<p>Практичне № 12 Питання 1. Органи контролю за діяльністю суб'єктів господарювання в сфері туризму. 2. Податкові перевірки суб'єктів туристичної діяльності. 3. Перевірки фондів соціального страхування. 4. Перевірки інспекції з праці.</p>	2
<p>Знати: поняття та види юридичної відповідальності за порушення законодавства про туризм</p> <p>Вміти: застосовувати законодавство, яке регулює юридичну відповідальність за порушення законодавства про туризм</p>	<p>Тема № 13 Юридична відповідальність за порушення законодавства України про туризм Лекція № 13 План лекції 1. Види порушень законодавства України в галузі туризму: загальні положення. 2. Кримінальна відповідальність у сфері туризму. 3. Адміністративні правопорушення та відповідальність за їх вчинення.</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3 Додаткові: 1 Інтернет-ресурси:1, 4.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. 1. Відповідальність туристичних операторів та туристичних агентів у договірних відносинах, пов'язаних зі здійсненням туристичної діяльності. 2. Види юридичної відповідальності за правопорушення у сфері туризму.</p>	6

	3. Цивільно-правова відповідальність: загальні положення. Забезпечення виконання зобов'язань. Правові наслідки порушення зобов'язання. Відповідальність за порушення зобов'язання.	
	Практичне заняття № 13 Питання 1. Поняття та види юридичної відповідальності за порушення законодавства про туризм. 2. Дисциплінарна відповідальність осіб, зайнятих у сфері туристичної діяльності. 3. Господарсько-правова відповідальність у сфері туристичної діяльності.	2
Знати: основні напрями співпраці України з державами членами ЄС у галузі туризму; аліментні обов'язки батьків і дітей; звільнення від сплати заборгованості за аліментами. Вміти: охарактеризувати механізм гармонізації та адаптації національного законодавства у сфері туризму із законодавством ЄС.	Тема № 14 Правові аспекти співробітництва України з Європейським Союзом у сфері туризму Лекція № 14 План лекції 1. Правові основи євроінтеграційних процесів України та адаптація законодавства до норм Європейського Союзу. 2. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і ЄС та їх державами - членами. 3. Основні напрями співпраці України з державами членами ЄС у галузі туризму. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 2, 3, 4 Додаткові: 1 Інтернет-ресурси: 1, 2.	2
	Самостійна робота студентів. 1. Правові засади Євроінтеграційних процесів в Україні в контексті імплементації законодавства ЄС у галузі туризму. 2. Всесвітня туристична організація та її роль у міжнародному туристичному русі.	10
	Практичне № 14 Питання 1. Туризм як напрям співробітництва України з Європейським Союзом. 2. Гармонізація законодавства України про туризм з нормами Європейського Союзу. 3. Механізм гармонізації та адаптації національного законодавства у сфері туризму із законодавством ЄС.	2
ВСЬОГО:		180/6

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА.

Основні:

1. Брусільцева Г.М. Правове регулювання туристичної діяльності: навчальний посібник. Харків: ХНЕУім. С.Кузнеця, 2019. 214 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/22468/1/2019-%D0%91%D1%80%D1%83%D1%81%D1%96%D0%BB%D1%8C%D1%86%D0%B5%D0%B2%D0%B0%20%D0%93%20%D0%9C%2C%20%D0%97%D0%B8%D0%BC%D0%B0%20%D0%9E%20%D0%93.pdf>.
2. Король О.Д., Скутар Т.Д., Аніпко Н.П., Руденко О.В. Правове регулювання туристичної діяльності : навч. посіб. Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2022. 232 с. <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/6351/>.
3. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 245к/96-URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
4. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. №168-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text>.
5. Про туризм. Закон України від 15.09.1995 № 323/95.
6. Положення про Державне агентство розвитку туризму України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1162-2019-%D0%BF#n11>.

Додаткові:

1. Гнедик Є. Суб'єкти лікувального туризму та їх господарсько-правова характеристика. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 1. С. 45-49.
2. Джинджоян В.В., Ємельянова М.О., Штонда Г.А. Стратегічне управління розвитком туризму. Право і суспільство. 2018. №6-1. С. 132-137
3. Дубов С.М. Правовий механізм публічного адміністрування у сфері туристичної діяльності. Право і суспільство. 2020. №3. С.139-145.

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний сайт Державне агентство розвитку туризму <https://www.tourism.gov.ua/diyalnist>.
2. Офіційний сайт Організації економічного співробітництва і розвитку. URL: <http://www.oecd.org/>
3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
4. Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. ім. В. Отамановського [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.library.vn.ua>.